

Rozwój rynku: Bawełna (CN 52) — 2015–2025

Wstęp

Handel zagraniczny Unii Europejskiej wyrobami bawełnianymi objętymi kodem CN 52 obejmuje surowiec, przędze, odpady oraz tkaniny. W dekadzie 2015–2025 sektor przeszedł strukturalną metamorfozę – od kurczącego się wolumenu obrotów i spadku produkcji unijnej, przez pogłębiającą się koncentrację dostawców, po gwałtowne szoki cenowe, które przeobraziły bilans handlowy i pozycję UE z eksportera netto w importera netto. Raport analizuje te procesy w oparciu o dane z dashboardu handlowego UE (Przegląd ogólny handlu).

Spadek wolumenu i produkcji – UE z eksportera netto staje się importerem netto bawełny

Dynamika całego rynku bawełny w UE pokazuje systematyczne kurczenie się obrotów fizycznych, któremu towarzyszyła poprawa deficytu wartościowego i zmiana statusu netto.

Wolumen wymiany handlowej obniżył się znacząco szybciej niż jej wartość

Eksport UE spadł ilościowo z 405,1 tys. ton (2015) do 348,5 tys. ton (2025), co oznacza spadek o 14,0%, podczas gdy import zmalał z 822,9 tys. ton do 574,4 tys. ton (-30,2%). Równocześnie średnie ceny jednostkowe rosły – w eksporcie z 5 618 do 5 899 EUR/t (+5,0%), a w imporcie z 3 779 do 4 020 EUR/t (+6,4%). Dzięki temu wartość eksportu obniżyła się jedynie o 9,7% (z 2,28 mld EUR do 2,06 mld EUR), a importu o 25,7% (z 3,11 mld EUR do 2,31 mld EUR). W efekcie deficyt handlowy zmalał z -834,3 mln EUR do -253,8 mln EUR, a więc o 69,6% (Handel UE – przegląd).

Produkcja unijna bawełny skurczyła się o ponad jedną trzecią

Wolumen produkcji wewnątrzunijnej (dział 52) spadł z 1,83 mld kg w 2003 r. do 1,14 mld kg w 2024 r., co stanowi redukcję o 38% (Produkcja – wolumen). W ujęciu wartościowym spadek był jeszcze głębszy – z 7,84 mld EUR do 2,77 mld EUR (-64,6%), co odzwierciedla presję cenową na etapie przetwórstwa. Uszczuplenie bazy produkcyjnej przesunęło wskaźnik zależności od importu netto z -2,07% (UE eksporterem netto) do +1,57% w 2024 r., a więc UE stała się niewielkim importerem netto (Zależność od importu netto).

Struktura towarowa utrzymuje pozycję UE w wyższych segmentach przetwórstwa

UE eksportuje głównie surową bawełnę (CN 5201) oraz tkaniny o większej gramaturze (5209, 5211), podczas gdy importuje w największych ilościach przędzę bawełnianą (5205) i lekkie tkaniny (5208). W 2025 r. eksport surowej bawełny osiągnął 241,9 tys. ton i 357 mln EUR, a import przędzy (5205) 203,1 tys. ton i 714 mln EUR (Porównanie segmentów produktowych). Taki podział odzwierciedla przesunięcie produkcji pracochłonnej (przędzenie) poza UE.

Rekonfiguracja geograficznych łańcuchów dostaw – spadek Chin, wzrost Uzbekistanu i Egiptu

W ciągu dekady mapa głównych partnerów handlowych UE w zakresie bawełny uległa wyraźnej zmianie, zwiększając koncentrację dostaw i ujawniając nowe osie wymiany.

Import: silny spadek roli Chin i wzrost znaczenia Uzbekistanu

Udział Chin w imporcie bawełny do UE stopniał o 23,4% – z 426,6 mln EUR do 326,6 mln EUR – przy względnie stabilnym wolumenie, co wskazuje na relokację źródeł zaopatrzenia. W tym samym czasie import z Uzbekistanu wzrósł z 36,1 mln EUR do 53,0 mln EUR (+46,8%), a z Brazylii o 16,9%. Główni dostawcy – Turcja, Pakistan i Indie – utrzymali czołowe pozycje, ale ich wartość importu obniżyła się odpowiednio o 6,8%, 15,9% i 17,1% (Partnerzy handlowi – import). Wskaźnik koncentracji HHI dla importu wzrósł z 1459 do 1957 (+34,1%), co potwierdza, że dostawy stały się bardziej skupione na kilku kluczowych krajach (Koncentracja dostawców).

Eksport: gwałtowny przyrost sprzedaży do Egiptu i Pakistanu kosztem Turcji

Eksport UE do Egiptu podwoił się – z 63,9 mln EUR do 126,9 mln EUR (+98,4%), a do Bangladeszu wzrósł o 56,2%, powiększając rynki zbytu dla unijnej przędzy i surowca. Jednocześnie sprzedaż do Turcji – największego odbiorcy – spadła z 303,3 mln EUR do 215,6 mln EUR (-28,9%), co związane jest z rozbudową własnego przemysłu włókienniczego Turcji. Eksport do Pakistanu, choć wciąż relatywnie mały, odnotował spektakularny wzrost o 231,4% (z 9,5 mln EUR do 31,6 mln EUR). Maroko i Tunezja pozostały stabilnymi odbiorcami, z eksportem na poziomie odpowiednio 246,2 mln EUR (+6,7%) i 213,6 mln EUR (-7,2%) (Partnerzy handlowi – eksport).

Specjalizacja wewnątrzunijna wzmacnia południowe kraje UE

Wśród krajów UE największą specjalizację w sektorze bawełny wykazują Portugalia (RSCA 0,63, RCA 4,39) i Włochy (RSCA 0,52, RCA 3,14), a także Dania, Hiszpania i Rumunia, podczas gdy gospodarki północne i wschodnie (Irlandia, Luksemburg, Słowacja, Finlandia) pozostają poza tym łańcuchem wartości (Specjalizacja krajów UE).

Gwałtowne szoki cenowe 2021–2022 i ich piętno na rynku bawełny

Rynek bawełny był szczególnie podatny na gwałtowne wahania cen jednostkowych, zwłaszcza w latach 2021–2022, gdy globalne zakłócenia wywołały skokowy wzrost cen importowych i eksportowych.

Rok 2022 – jednoczesny skok cen importowych u wszystkich kluczowych dostawców

W 2022 r. średnia cena importu z Pakistanu poszybowała o 47,3% (do 5 549 EUR/t), z Turcji o 43,2% (do 4 762 EUR/t), z Uzbekistanu o 53,7% (do 4 044 EUR/t), z Indii o 55,9% (do 4 455 EUR/t), a z Chin o 34,4% (do 9 356 EUR/t). Skokom tym towarzyszył spadek wolumenu importu z większości tych krajów, a następnie powrót cen do poziomów wyższych niż przed szokiem, co wskazuje na trwałą zmianę poziomu cen (Szoki cenowe – import).

Po stronie eksportu anomalie cenowe uderzyły w Szwajcarię, Chiny i kraje śródziemnomorskie

W eksporcie UE zanotowano kilka epizodów gwałtownego wzrostu cen jednostkowych:

- W 2018 r. cena eksportu do Szwajcarii skoczyła o 46,2%, co spowodowało skurczenie ilości o 39%.
- W 2021 r. eksport do Chin doświadczył bezprecedensowego wzrostu ceny o 185,9% przy równoczesnym załamaniu wolumenu o 75%, zmieniając charakter tego strumienia w niszę wysokocenową.
- W 2022 r. Bangladesz, Tunezja, Turcja, Egipt, Indonezja i Pakistan odnotowały zwyżki cen rzędu 32–67%, często przy silnym spadku ilości.

Te wydarzenia tłumaczą podwyższoną niestabilność eksportu – współczynnik zmienności (CV) ilości dla Bangladeszu sięgnął 0,64, dla Wietnamu 0,74, a dla Chin aż 1,02. Najbardziej stabilne strumienie eksportowe to Maroko (CV 0,09) i Tunezja (0,13) (Zmienność dostaw).

Niestabilność przywróciła inflację cenową i przyspieszyła zmiany w łańcuchach dostaw

Wysokie ceny importu w 2022 r. oraz następująca po nich korekta (np. w Indiach cena spadła do 3 826 EUR/t, ale pozostała o 33,9% wyższa niż przed szokiem) zmusiły importerów do dywersyfikacji i poszukiwania tańszych alternatyw, co sprzyjało wzrostowi udziału Uzbekistanu. Szoki te, w połączeniu z malejącą unijną produkcją, utrwaliły presję na dalszy wzrost cen w całym łańcuchu.

Podsumowanie

W latach 2015–2025 unijny handel bawełną przeszedł od fazy stopniowego kurczenia się wolumenu przy stabilnych cenach do okresu gwałtownych szoków cenowych, które przyspieszyły przebudowę struktury rynku. Deficyt handlowy zmalał, ale UE z eksportera netto stała się importerem netto, głównie wskutek spadku produkcji wewnętrznej. Mapa dostawców ewoluowała – Chiny straciły na znaczeniu na rzecz Uzbekistanu i Brazylii, a odbiorcami unijnego eksportu w coraz większym stopniu są Egipt, Bangladesz i Pakistan, podczas gdy rola Turcji zmalała. Rynek cechuje się dziś wyższą koncentracją i znacznie większą zmiennością cen, co wymaga od uczestników handlu uważnego monitorowania zarówno tradycyjnych dostawców, jak i nowych, szybko rosnących partnerów. Trwała presja na wzrost jednostkowych cen bawełny, napędzana przez globalne zakłócenia i ograniczoną unijną produkcję, pozostanie kluczowym wyzwaniem w nadchodzących latach.

Wygenerowano 2026-07-24 na podstawie danych z tradedashboard.eu

Raport wygenerowany maszynowo: przyspiesza analizę człowieka, choć czasami może ją wprowadzić w błąd. Nigdy nie może jej w pełni zastąpić.

Jeśli potrzebujesz porady dotyczącej europejskiej polityki handlowej lub reprezentacji Twoich interesów w Brukseli, nie wahaj się skontaktować ze mną pod adresem support@tradedashboard.eu. Znajdziesz moje CV pod tym adresem.